

Ангеліна МИРОНЮК
студентка Західноукраїнського
національного університету

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ДОРОГОЦІННИХ МЕТАЛІВ

Сучасний світовий ринок дорогоцінних металів (сукупність міжнародних та внутрішніх) – це розгалужена структура глобальної цілодобової торгівлі фізичним металом і похідними інструментами, значною мірою звільнено від державного регулювання.

У сучасній світовій практиці застосовують різні форми організації ринку дорогоцінних металів:

– жорстко регульований державою ринок – єдиним (головним) покупцем та продавцем дорогоцінного металу є центральні банки, а інші суб'єкти ринку продають чи купують метал у нього (Китай, Південно-Африканська Республіка);

– торгівля дорогоцінними металами зосереджена на спеціалізованих біржах або у спеціалізованих секціях товарних чи валютних бірж правила здійснення операцій, доступ операторів (насамперед, нерезидентів) регулюється центральними банками (Франція, Туреччина);

– система вільної біржової торгівлі дорогоцінними металами (США, Люксембург, Гонконг);

– система міжбанківської торгівлі дорогоцінними металами, фактично монополізованої кількома великими банками або їх об'єднаннями (Німеччина, Швейцарія, Великобританія);

– система конкурентної міжбанківської торгівлі з фактичним домінуванням кількох банків – “маркет-мейкерів” (США, Японія, Голландія).

У деяких країнах співіснують різні форми організації торгівлі дорогоцінними металами (наприклад, біржова та міжбанківська), але це стосується тільки країн із досить ліберальним законодавством, яке дає змогу конкурентно розвиватись усім формам організації торгівлі [1].

До *благородних металів* (або *шляхетних металів*) належать золото, срібло, платина, а також інші метали платинової групи (іридій, осмій, паладій, родій, рутеній). Благородні метали не схильні до корозії та окислення, що відрізняє їх від більшості інших металів. Свою назву вони отримали головним чином завдяки високій хімічній стійкості, і привабливому зовнішньому вигляду в ювелірних виробках, а також у монетах. Всі вони, завдяки їх винятковості, є також *дорогоцінними металами*.

Деякі дорогоцінні метали традиційно зараховуються до валютних цінностей (зокрема, багато центральних банків беруть їх до складу золотовалютних резервів), і є об'єктом міжбанківських угод. На них

встановлюються банківські курси по відношенню до валюти тієї чи іншої країни. Тому в стандарті ISO 4217 їм привласнено окремі літерні та цифрові коди [2].

Категорія «дорогоцінні метали» є ширшою за категорію «банківські метали». Відповідно до чинного українського законодавства золото, срібло, платина та паладій доведені до найвищих проб згідно зі світовими стандартами як у зливках, так і у порошках, а монети, вироблені з них, є банківськими металами [3].

Орієнтиром світових цін на дорогоцінні метали є так звані *Лондонські фіксинги*. Вважається, що це є найбільш неупереджені рівні цін для дорогоцінних металів. Фіксинги проводяться в кожен робочий день на торгах LBM (London Bullion Market — Лондонський ринок дорогоцінних металів). На підставі цінових заявок членів LBMA (London Bullion Market Assotiation) щодня по робочих днях, двічі на день (торги о 10:30 та 15:00 GMT) провадиться фіксинг для золота, і один раз — для срібла (торги о 12:00 GMT). Результати торгів негайно передаються міжнародним інформаційним агенціям, і визнаються в якості "довідкової ціни" по всьому світу [2].

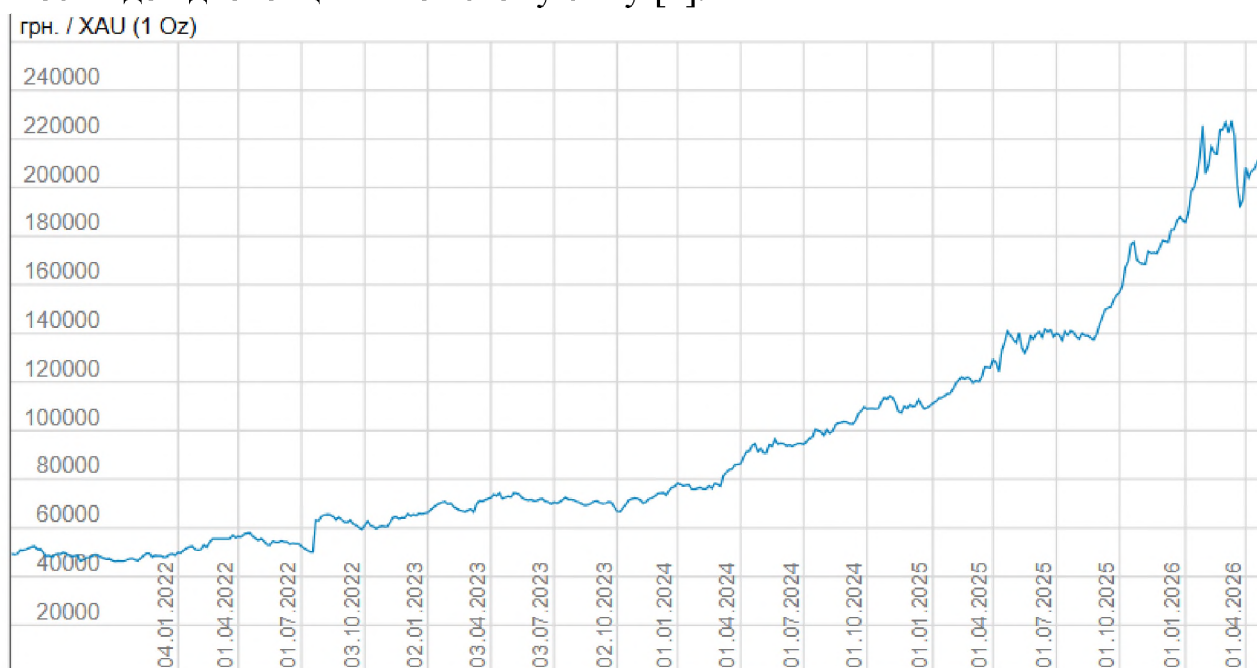


Рис. 1. Значення курсу XAU - НБУ (метали) за 2022-2026 рр.

Дорогоцінні метали втратили деякі свої функції як монетарних активів:

- більше не виконують функцію загального еквівалента, за допомогою якого порівнюють цінності всіх інших товарів;

- втрачена можливість бути критерієм для утворення валютних курсів, оскільки за національними грошовими одиницями більше не фіксується офіційний золотий зміст;

- замість дорогоцінних металів функцію світових грошей тепер виконують кредитно-паперові грошові одиниці.

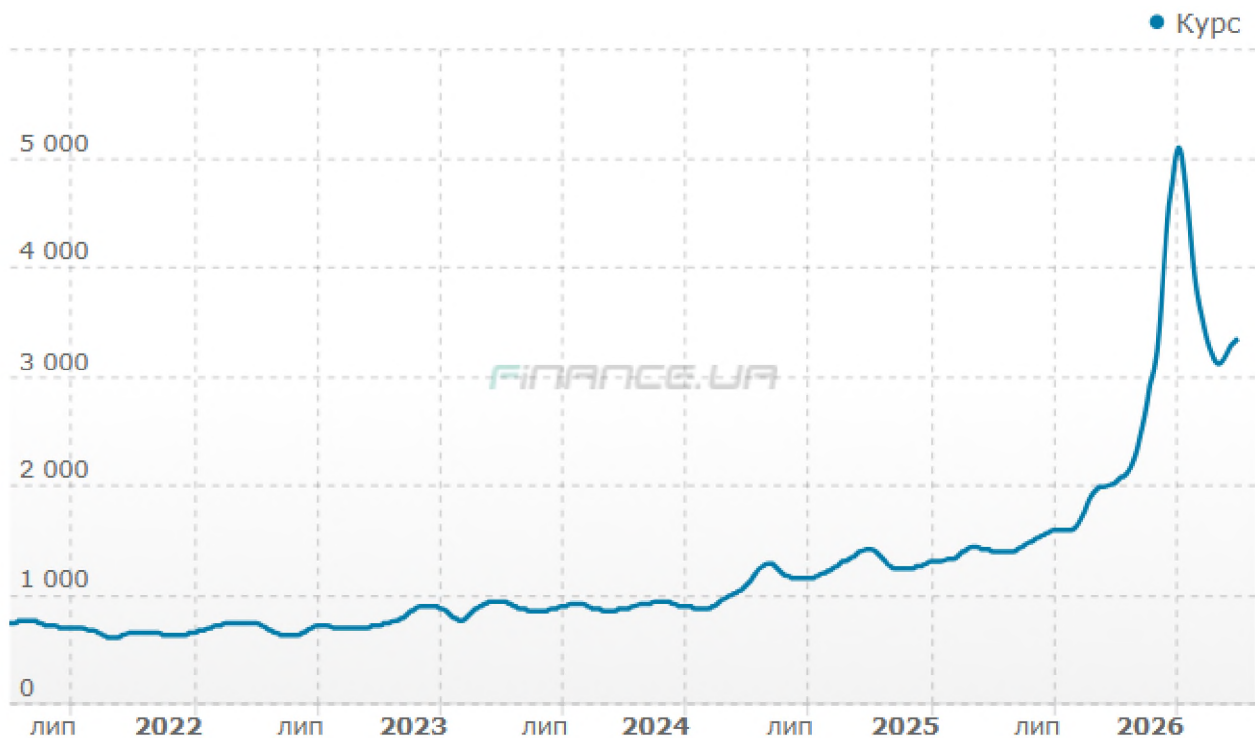


Рис. 2. Значення курсу ХАГ - НБУ (метали) за 2022-2026 рр.

Проте дорогоцінні метали здобули нові функції, а саме – стали засобом збереження ліквідності, надійними і ліквідними інвестиційними активами. Важливо також зазначити, що у багатьох галузях світового господарства дорогоцінні метали стали незамінним сировинним компонентом [4].

Список використаних джерел:

1. Асоціація «Біржові та електронні майданчики». URL:<https://aeaepr.com.ua/ru-nok-zolota/>
2. Мінфін. URL:<https://index.minfin.com.ua/ua/markets/bullion/>
3. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України. 2012. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
4. Ринок дорогоцінних металів України та перспективи його розвитку. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6f7fee58-3658-4ddc-ac56-d28c9283be29/content>
5. Лизун М. В. Глобальні виклики регіональної валютної інтеграції: монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2017. 426 с.
6. Лизун М. В., Ліщинський І. О. Регулювання ринку цінних паперів в розвинутих країнах світу: досвід для України. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. 2014. Вип. 38 (ч. 2). С. 12–17